

Krízishelyzet

Kiemelések az alapjogi biztos jelentéséből (megjelent: 2013. szeptember)

„Az ellátórendszer fenntartása sok esetben az abban dolgozó szakemberek elkötelezettségén múlik. ...A vizsgálati tapasztalatok rámutattak az egészségügyi dolgozók méltatlan munkakörülményeire, jövedelmi helyzetére, valamint arra, hogy a szakember-ellátás egyenlőtlenségei ma is fennállnak, az utánpótlás kérdése évek óta égető probléma. A fenti jelenségek mára együttesen egyfajta ágazati humánerőforrás-válságba, krízisbe torkollottak, amelynek az érintettjei, vesztesei az egészségügyi dolgozók és a betegek egyaránt.”

„Az egészségügyben tapasztalható szakemberhiány okait tekintve rendkívül szerteágazó, több tényezőre visszavezethető jelenség, amely elválaszthatatlanul szoros összefüggést mutat az egészségügyi dolgozók képzésével, bér- és jövedelemhelyzetével, munkafeltételeivel, társadalmi megbecsülésével...”

„Az egészségügyi dolgozók 2011. évi nettó keresetét (120 513) összehasonlítva a nemzetgazdasági nettó keresetekkel (141 127) megállapítható, hogy az egészségügyi dolgozók nettó keresete messze elmarad a nemzetgazdasági nettó keresetektől...”

„... a szakemberek álláspontja szerint az ágazati humánerőforrás-gazdálkodást proaktív módon évekre, évtizedekre előre szükséges tervezni, hiszen a jelenben kell felmérni a jövő várható tendenciáit, megtervezni az évekkel később bekövetkező, jövőben fellépő szakemberszükségletet. A fentiek hiányában nehezen tervezhető az ellátórendszer strukturális átalakítása, az ellátórendszer feladatainak mennyisége, a várható szakemberszükséglet nehezen prognosztizálható.”

„A 2012. évre meghirdetett hiányszakmák valamennyi megyében a következők: aneszteziológia és intenzív terápia; csecsemő- és gyermekgyógyászat; gyermekfogászat; gyermek- és ifjúságpszichiátria; igazságügyi orvostan; infektológia; megelőző orvostan és népegészségtan; neurológia; nukleáris medicina; orvosi laboratóriumi diagnosztika; orvosi mikrobiológia; ortopédia-traumatológia; oxológia és sürgősségi orvostan; patológia; pszichiátria; radiológia, sugárterápia; transzfiziológia; tüdőgyógyászat.”

„Magyarországon 35 000 aktív orvos van, közülük mintegy tízezeren 60 év fölöttiek, ugyanakkor több mint 1800 orvosállás betöltetlen. Az orvosok átlagéletkora 50,52 év, melyből megállapítható, hogy a szakma rendkívüli módon előregedett. A mortalitásra vonatkozó kutatások szerint a középkorú orvosok halálózása felülmúlja más értelmiségi foglalkozásokét, külön kiemelve az orvosnők magas mortalitását 52 és 55 éves kor között.”

„Az orvosok elmúlt 5 évi migrációs adatai fokozatosan növekvő tendenciát mutatnak. Az eltávozott 4518 orvos megközelítően 14%-os fogyást jelent, mindemellett az elmúlt 5 év mindegyikében legalább annyian távoztak külföldre, ahányan a szakképzésbe szoktak lépni, az utolsó két évben pedig kétszer annyian.”

„Az egészségügyben dolgozók, a civilek és a szakma szerint is az ágazat egyik legsúlyosabb problémája a hálapénzrendszer. ... Az egészségügyi dolgozók bér- és jövedelemszintjének megítélését jelentős mértékben torzíja, ...egyfajta torz ösztönzőként funkcionál, a meghatározott munkakörben dolgozó egészségügyi szakember jövedelmét mintegy «kiegészíti», ám azt megfoghatatlan mértékben teszi.”

„A szakemberek egyöntetűen egyetértenek abban, hogy a hálapénzrendszer morálisan romboló hatása, a betegek bizalomvesztését eredményezi, jelentősen rontva az orvos-beteg kapcsolatot, az ellátórendszer hatékony működését, a különböző szakterületeken dolgozó szakemberek közti feszültséget növeli azzal, hogy egyes szakterületeken prioritást meghatározó tényezővé vált. Ez pedig csak tovább gerjeszti azt a folyamatot, hogy az ellátórendszer nem feltétlenül a szükségletekhez igazodóan alakul. A szakemberek abban is egyetértenek, hogy a hálapénzrendszer felszámolására, mivel az több tényező együttthatásaként alakult ki, csakis komplex módon kerülhet sor. A megoldás részét kell hogy képezze a minőségbiztosítás rendszerének fejlesztése, elengedhetetlen az állami garanciával megvalósuló bérrendezés, az egyértelmű, átlátható finanszírozási viszonyok és jogi környezet.”

„A hálapénzrendszer felszámolása ugyanakkor szemlélet- és attitűdváltás kérdése is, amely az ágazat hiányosságainak felszámolásával párhuzamosan hosszú távon tud végbemenni.”

„... amíg az állam a humánerőforrás-krízis hosszú távú komplex kezelése érdekében a szükséges intézkedéseket elmulasztja, ... az ellátórendszer működőképességét és fenntarthatóságát közvetlenül, az állampolgárok testi és lelki egészséghez való jogát pedig közvetve veszélyezteti.”

„... az egészségügyi dolgozók körében tapasztalható előregedés, a hiányszakmák kialakulása, az utánpótlás hiánya, a migráció és a pályaelhagyás kérdése, a társadalmi megbecsülés gyengülése, a kiégettség fokozódása, az elégtelen bér- és jövedelmi helyzet, a képzési rendszer hiányosságai egymással oly mértékben összefüggő problémakört alkotnak, hogy az egészségügyben tapasztalható humánerőforrás-krízis kezelése csakis egy új paradigma átfogó, komplex technikájával lehetséges.”

SZERKESZTETTE: KÁDÁR